

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hyte- neuvottelut

Hyvät käytännöt- webinaari: hyte-neuvottelut
hyvinvointialueella 1.10.2024

Erityisasiantuntija Pia Tasanko-Lavikainen, Vantaan ja Keravan
hyvinvointialue

- alueella 276 000 asukasta
- 5 400 työntekijää
- yli 400 toimipistettä, joista 325 omia
- Kaksi kaupunkia
- **väkimäärä kasvaa 2020-luvulla 9 %**
- väestö nuorta, mutta **75-vuotiaiden osuus kasvaa 2020-luvulla 40 %**
- **vieraskielisten osuus väestöstä on maan suurin (yli viidennes), osuus kasvaa koko ajan**

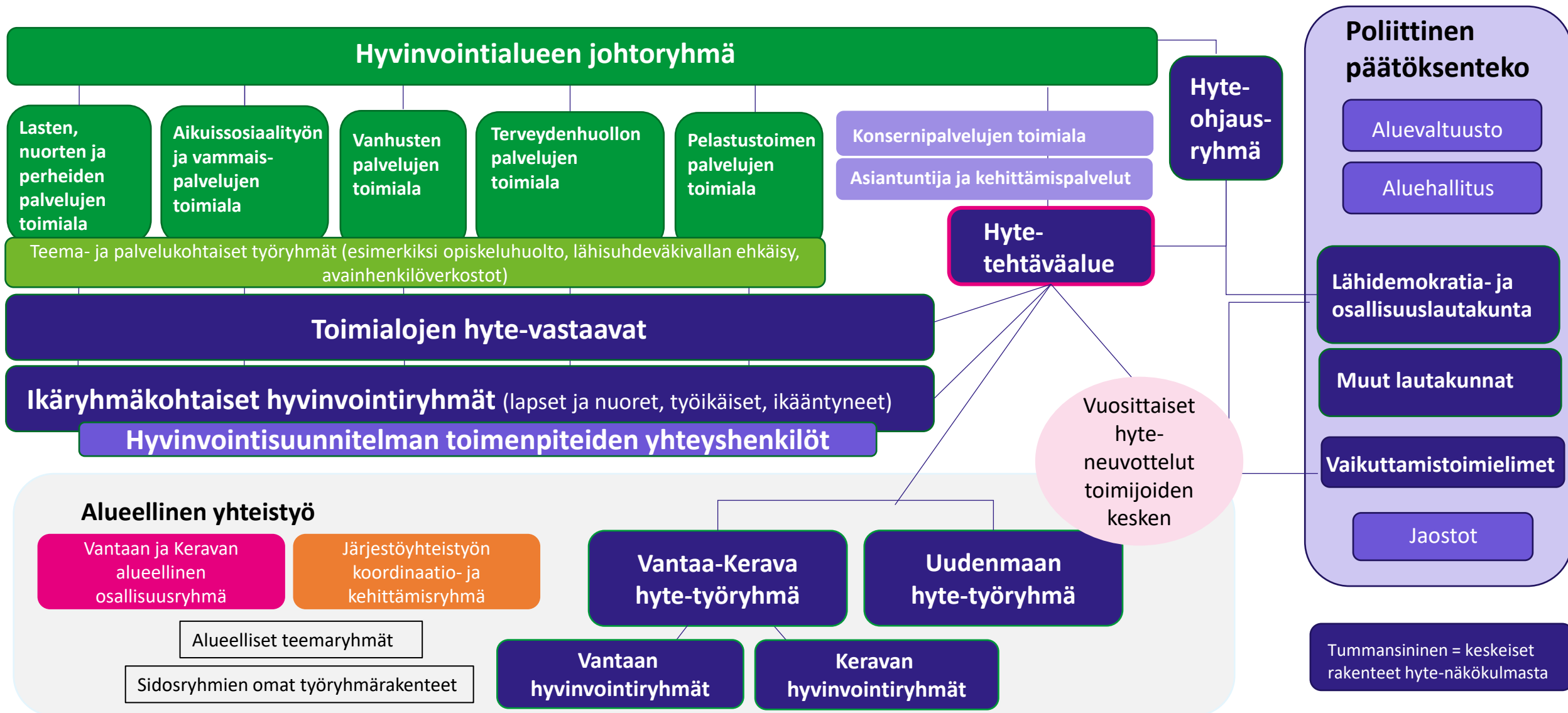
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vanda och Kervo välfärdsområde

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kytkeytyy kaikkiin hyvinvointialueen toimialoihin

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hyte-rakenne

Mistä on kyse?

Alueellisen hyte-yhteistyön ja hyte-neuvottelujen tausta ja tarkoitus

Yhteistyöllä on lakisääteinen tausta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, siihen liittyvä yhteistyö sekä neuvottelu kumppaneiden kanssa ovat hyvinvointialueen lakisääteinen tehtävä.

Poimintoja laista: **Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 7 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointialueella**

- Hyvinvointialueen on **edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä**
- Hyvinvointialueen on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä **yhteistyötä kuntien sekä muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa**
- Hyvinvointialueen on **neuvoteltava vähintään kerran vuodessa** yhdessä alueensa kuntien sekä muiden edellä tässä momentissa mainittujen hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueellinen yhteistyö ja siitä neuvottelemine

Lakisääteiset neuvottelut ovat osa alueellista, eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Alueelliset hyte-neuvottelut kutsuu koolle hyvinvointialue.

Neuvotteluissa päätetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen:

- tavoitteista ja toimenpiteistä
- yhteistyöstä
- seurannasta
- toimintamalleista
- tiedonkulusta

Laki määrittää neuvottelujen vähimmäismäärän (vuosittain), mutta neuvotella voi myös useammin ja laajemmistakin teemoista.

Asioista ja yhteistyöstä voidaan sopia myös ”neuvottelupöydän” ulkopuolella. Ideaalitalanteessa yhteistyö ja sen rakenne on joustava ja kysymyksistä voidaan keskustella matalalla kynnyksellä ja oikea-aikaisesti toimijoiden kesken.

Neuvottelujen ajankohdat ja sisältö

Ensimmäiset alueelliset hyte-neuvottelut käytiin innostuneessa yhteishengessä keväällä 2023. Neuvottelut jakautuivat viidelle tapaamiskerralle, joissa toimijat tutustuivat toisiinsa ja tunnistivat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintoja ja määrittivät yhteisiä painopistealueita hyte-yhteistyölle.

1. kokous: perjantai 10.2. klo 12.30-14.30

- Tutustuminen, hyte-neuvottelujen tarkoituksesta keskustelu

2. kokous: perjantai 3.3. klo 12.00-14.00

- Eri toimijoiden roolit alueellisessa hyte-yhteistyössä
- Hyvinvoinnin ja terveyden ilmiöiden, huolenaiheiden ja vahvuuksien tarkastelu eri näkökulmista

3. kokous: perjantai 17.3. Klo 11.30-13.30

- Hyvinvoinnin ja terveyden ilmiöiden ja keskeisten painopisteiden valinta
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyön jatkosta sopiminen

4. kokous: perjantai 26.5. klo 13.00-15.00

- Hyte-neuvottelujen kevään yhteenvedon läpikäynti
- Yhteistyö toimenpiteiden edistämisessä

5. kokous: 29.9. klo 14.00-15.30

- Alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman kommentointi
- Vuoden 2024 neuvottelujen valmistelu ja jatkosta sopiminen

Organisaatio*	Osallistuja
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	Elina Eeva, palvelualuejohtaja, Asiantuntija- ja kehittämisspalvelut Fanni Ali-Melkkilä, erityisasiantuntija, Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Pia Tasanko-Lavikainen, erityisasiantuntija, Järjestöyhteistyö / Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Sanni Julkunen, konsultti, Gesund Partners
Keravan kaupunki	Anu Laitila, toimialajohtaja, Vapaa-ajan ja hyvinvoinnin toimiala Jaakko Kiilunen, erityissuunnittelija, Vapaa-ajan ja hyvinvoinnin toimiala
Vantaan kaupunki	Riikka Åstrand, toimialajohtaja, Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala Jussi Perämäki, kehittämisspäällikkö, Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala Suvi Korhonen, projektisuunnittelija, Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala
HUS	Anders Mickos, ylilääkäri, johtaja, HUS perusterveydenhuollon yksikkö Paula Häkkänen, terveyden edistämisen ylilääkäri, HUS perusterveydenhuollon yksikkö Katrimaija Luurila, kehittämisspäällikkö, perusterveydenhuollon yksikkö, perusterveydenhuollon preventiotoiminta
Järjestöt	Ilari Karhumalja, järjestöasiantuntija, HyTe ry ja 5/23 alkaen erityisasiantuntija, Järjestöyhteistyö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue Milla Kajanne, järjestöasiantuntija HyTe ry, 5/23 alkaen Saana Sandholm, toiminnanjohtaja, Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto Suve Pääsukene, toiminnanjohtaja, Vantaan Järjestörinki

*Ensimmäisiin alueellisiin hyte-neuvotteluihin osallistuneet organisaatiot ja organisaatioiden edustajat

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueelliset toimijat ja toimijoiden roolit

Hyvinvointialue	Kunnat	HUS	Järjestöt	Kaikki toimijat
<ul style="list-style-type: none">Vastaa hyvinvointialueen strategisten painopisteiden/ ilmiöiden ympärillä tapahtuvan hyte-yhteistyön kokonaisuudestaKoordinoi työryhmiä; kehittää ja fasilitoi alueellista yhteistyötäKäynnistää ja koordinoi AHVK+S -prosessiaVastaa alueellisen hyte-tiedolla johtamisen koordinaatiosta, tiedon käytön kulttuurin vahvistamisesta sekä tiedonkeruustaVarmistaa tiedonkulun läpi toimijakentän; koordinoi alueellista viestintää strategisten painopisteiden/tavoitteiden ympärillä	<ul style="list-style-type: none">Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnan palveluissa ja ympäristössäAsukasnäkökulman (myös asukkaat, jotka eivät käytä aktiivisesti sote-palveluita) tuominen hyte-suunnitteluun	<ul style="list-style-type: none">Uusimaa-tasoisien hyte-tiedon kokoaminen ja jakaminen hyvinvointialueelle ja kunnilleHyvä Kierre -verkoston koordinaatio (toimenpiteiden ja toimintamallien kehittäminen, tutkitun tiedon välittäminen) sekä linkitys Uudenmaan hyte-ryhmän työhönVahva preventionäkökulma; potilas kohdataan avoimissa digitaalisissa palveluissa sekä erikoissairaanhoidon palveluissa ja palveluketjuissa	<ul style="list-style-type: none">Monipuolinen kumppanuus muiden toimijoiden kanssa: järjestöt kehittäjäkumppanina, hyte-toimintojen ja -palveluiden tuottajakumppanina, tiedon tuottajina sekä palveluneuvonnan ja asiakasohjauksen kumppaninaKäytännön, strategisen ja taktisen tason yhteistyö muiden toimijoiden kanssaKuvataan ja varmistetaan järjestöjen osallisuus hyte-rakenteessa ja -työssä	<ul style="list-style-type: none">Viestintä omissa organisaatioissa ja verkostoissaTavoitteiden toteutumisesta vastaaminen oman toiminnan osaltaKeskinäinen yhteistyö alueellisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämässäOmaan rooliin sopiva osallistuminen alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatimiseenToimijat varmistavat osallisuuden toteutumisen oman kohderyhmänsä ja kumppaneidensa osalta (asiakkaat, asukkaat, muut toimijat)Asiakasosallisuuden vahvistaminen yhteistyössä

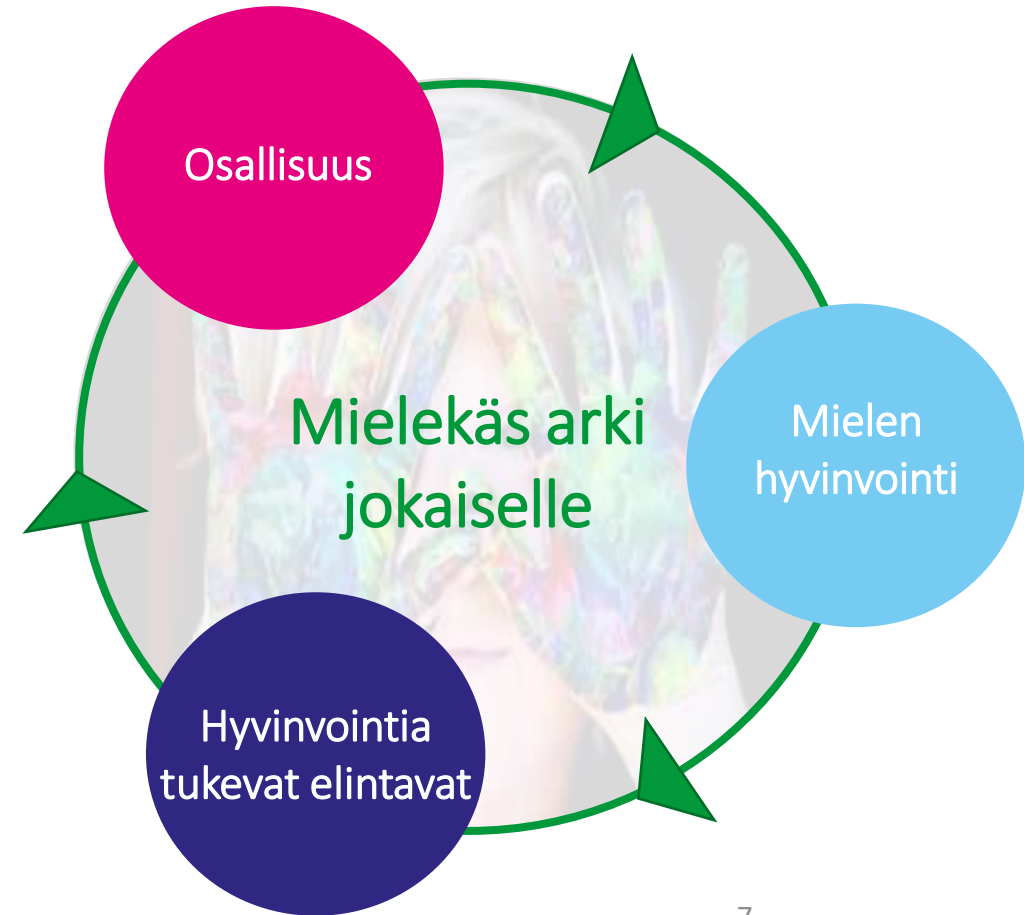
Yhteistyön painopistealueet

Alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyön painopisteet 2023-2025

Vantaan ja Keravan alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyön keskeisenä päämääränä 2023-2025 on taata **mielekäs arki alueen asukkaille ja palveluiden käyttäjille.**

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueellisen yhteistyön painopistealueita ovat **osallisuus**, **mielen hyvinvointi** sekä **hyvinvointia tukevat elintavat**, joihin yhdessä panostamalla tuetaan mielekkään arjen toteutumista.

Painopistealueisiin panostetaan sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen keskeisten toimijoiden välisessä yhteistyössä että jokaisen toimijan omissa palveluissa ja toimenpiteissä.

Palaute vuoden 2023 neuvotteluista: Mikä onnistui hyvin? Mikä toimi?

- Hyvä keskusteluilmapiiri ja mukavat tarjoilut, tutustuminen ja keskusteleisuus
- Avoin vuoropuhelu kaikkien tahojen välillä ja yhteisen työn ilmapiiri
- Avartavaa ja hyödyllistä kokoontua yhdessä
- Yhteinen ymmärrys eri tahojen rooleista
- Yhteisen kuvan muodostaminen alueen väestön hyvinvoinnista haasteineen ja vahvuuksineen
- Erinomainen alku yhteistyölle

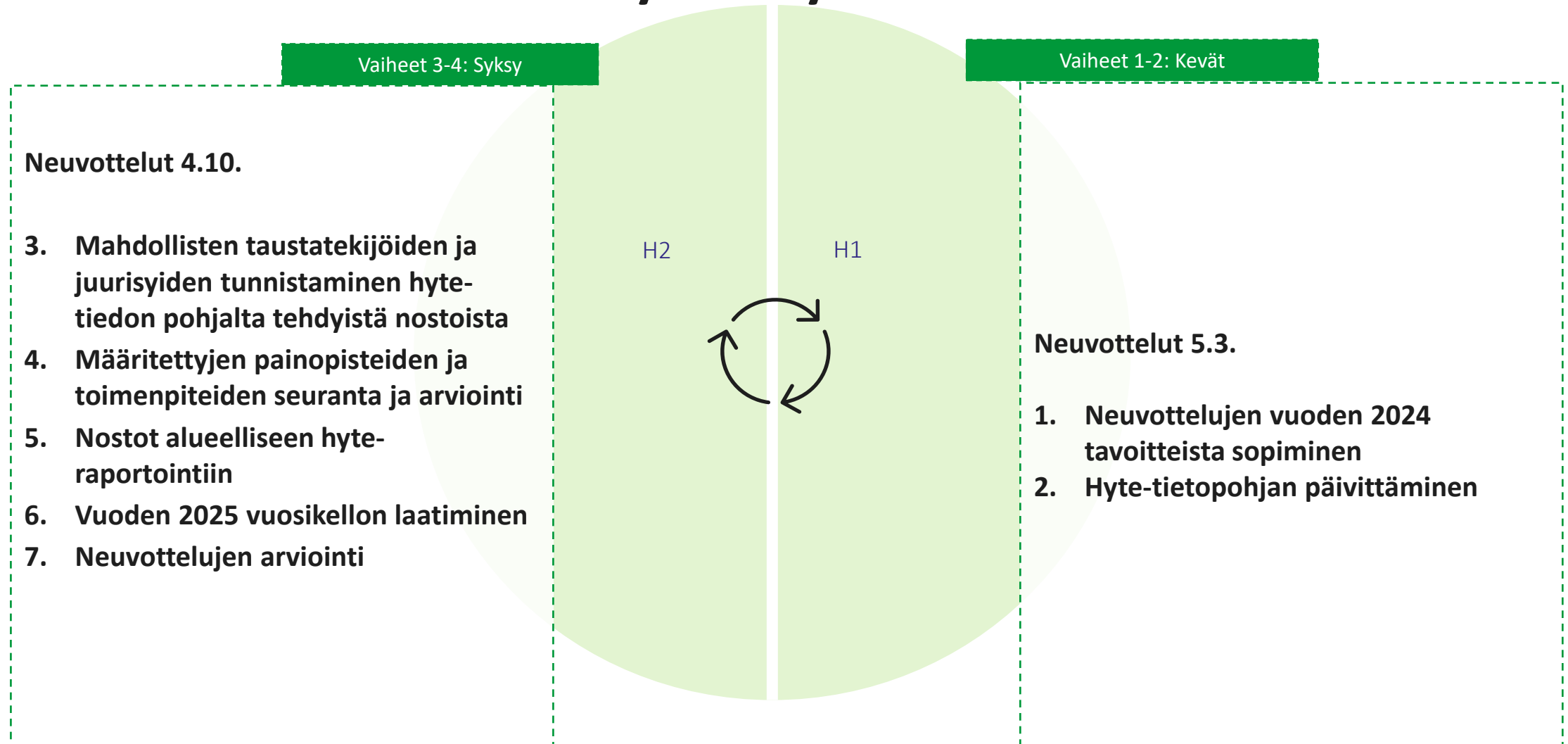
Palaute vuoden 2023 neuvotteluista: Mitä pitäisi tehdä toisin? Mitä pitäisi ottaa jatkossa huomioon?

- Valtakunnallisen tason selkeän ohjeistuksen puuttuminen
- Yhteistyö kaupunkien ja hyvinvointialueen välillä menee niin monia kanavia, että hyte-neuvottelut ovat vain yksi niistä, tavoitteita ja toimenpiteitä on jo valmiiksi paljon
- Ensimmäisellä kierroksella oli tarpeen keskustella paljon perusrooleista ja yhteistyön rakenteista, seuraavilla kierroksilla on varmaan mahdollista päästä nopeammin todettujen ilmiöiden kautta myös yhdessä sovittuihin toimenpiteisiin
- Uusimaa-tasoinen tarkastelua, eli tarkastelu, mitkä ilmiöt vaikuttavat koko Uudenmaan yhteisiltä, ja mitkä ovat enemmän isoituja Vantaan ja Keravan ongelmia
- Tulevan vuoden tapaamisten rakenteen, sisältöjen, osallistujien ja aikataulujen ennakointi ja suunnittelu

Alueellisia hyte-neuvotteluja toteutetaan jatkuvan neuvottelun mallilla tiiviin yhteistyön varmistamiseksi

Hyte-tietopohjan päivitys kevät 2024

Mielen hyvinvointi

- Nuorten, erityisesti tyttöjen ahdistus on lisääntynyt ja tyytyväisyys elämään on laskenut.
- Ikääntyneiden, erityisesti naisten elämänlaadun kokemus on heikentynyt. Lisäksi miesten yksinäisyys on lisääntynyt.

Työ ja toimeentulo

- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25-64-vuotiaiden määrä on selvästi korkeampi Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella kuin koko maassa.
- Syrjäytymisriskissä olevien 18–24-vuotiaiden, erityisesti miesten määrä, on korkea. Määrä on korkeampi kuin koko maassa.

Terveys

- Lasten ja nuorten osalta lihavuus ja ylipaino ovat kasvussa sekä fyysinen toimintakyky on heikentynyt.
- Alle puolet työikäisistä liikkuu riittävästi.
- Työikäisistä miehistä lähes 40 % käyttää liikaa alkoholia. 65 vuotta täyttäneillä vastaava luku on 48 %.
- Maahanmuuttajataustaisten äitien lapset syntyvät muuhun väestöön verrattuna useammin ennenaikaisina.

Turvallisuus

- Koulukiusaaminen, on lisääntynyt lähes kaikissa lasten ja nuorten ikäryhmissä.
- Nuorten väkivaltarikokset ja omaisuusrikokset ovat kasvussa. Myös nuorten väkivallan kokemukset ovat lisääntyneet.
- Ikääntyneiden turvattomuuden tunne on kasvanut.

Neuvottelujen yhteiset tavoitteet ja tehtävä

- Avoin vuoropuhelu
- Hyte-tilannekuvan muodostaminen ja päivittäminen sekä alueellisen hyvinvointikertomustyön tuki
 - Hyte-tiedon läpikäynti
 - Keskeisten ilmiöiden tarkastelu
 - Haasteiden esille nostaminen
- Alueellisen hyvinvointisuunnitelmatyön tuki
 - Painopisteiden tunnistaminen
 - Toimenpiteiden koonti ja seuranta
 - Tulevaisuudessa myös mahdollisesti tavoitteiden tunnistaminen
- Hyte-yhdyspintatyön tuki
- Hyvinvointikatsaus- ja raporttiprosessien yhteensovittamisen tuki
- Neuvotteluprosessin kehittäminen

Neuvotteluissa kehitettävää

- Neuvottelujen roolin kirkastaminen
- Hyte-neuvottelujen tiiviimpi kytkeminen alueelliseen hyvinvointikertomus- ja -suunnitelmaprosessiin
- Suunnitelmallisuuden ja pitkäjänteisyyden lisääminen
- Hyte-neuvottelujen tiiviimpi kytkeminen muihin hyte-rakenteisiin ja tiedonkulun varmistaminen
- Kokoonpanon tarkistaminen

Kiitos!

Erityisasiantuntija

Pia Tasanko-Lavikainen

040 772 4468

pia.tasanko-lavikainen@vakehyva.fi

www.vakehyva.fi

<https://vakehyva.fi/fi/hyte>

